

فصلنامه خانواده‌درمانی کاربردی

بررسی نقش میانجی نشخوار فکری بین کنترل والدینی با کمرویی دختران نوجوان

دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران
استادیار، گروه روانشناسی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران
دانشیار، گروه روانشناسی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران

آمنه حسن پور^{id}
ابراهیم علیزاده موسوی*^{id}
محمد محمدی پور^{id}

iauqalizade@gmail.com

ایمیل نویسنده مسئول:

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۱۸

دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۱۵

فصلنامه علمی پژوهشی
خانواده درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۴۳۰-۲۷۱۷
<http://Aftj.ir>

دوره ۴ | شماره ۲ پیاپی ۱۵ | ۱۴۲-۱۲۹
تابستان ۱۴۰۲

نوع مقاله: پژوهشی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:
درون متن:

(حسن پور و همکاران، ۱۴۰۲)

در فهرست منابع:

حسن پور، آمنه، علیزاده موسوی، ابراهیم، و محمدی پور، محمد. (۱۴۰۲). بررسی نقش میانجی نشخوار فکری بین کنترل والدینی با کمرویی دانش آموزان. *خانواده درمانی کاربردی*. ۴(۳)، ۱۲۹-۱۴۲.

چکیده

هدف: هدف تحقیق بررسی نقش میانجی نشخوار فکری بین کنترل والدینی با کمرویی دختران نوجوان است. **روش پژوهش:** روش تحقیق حاضر توصیفی-پیمایشی از نوع همبستگی است. هدف تحقیق کاربردی و از نظر زمان مقطعی می‌باشد. جامعه آماری، شامل کلیه دختران نوجوان مشغول به تحصیل در مقطعه متوسطه دوم شهر بجنورد است که در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ مشغول به تحلیل بوده‌اند. جهت برآورد حجم نمونه کافی از روش تعیین حجم نمونه کلاین (۲۰۰۵) استفاده شد که تعداد ۵۶۷ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شد. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تک مرحله‌ای می‌باشد. به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات موردنظر و سنجش متغیرهای تحقیق، از پرسشنامه نشخوار فکری نالن هوکسما و مارو (۱۹۹۱) کنترل والدینی لسل (۱۹۸۶) و پرسشنامه کمرویی استنفورد استفاده شد و جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار spss و AMOS استفاده شد. **یافته‌ها:** طبق نتایج، مدل علی کمرویی دانش آموزان بر اساس کنترل والدین با نقش میانجی نشخوار فکری دارای برازش مناسب می‌باشد ($P=0/05$). **نتیجه‌گیری:** کنترل والدین بر خود انتقادی تاثیر مستقیم دارد. کنترل والدین بر کمرویی تاثیر مستقیم دارد. کنترل والدین برنشخوار فکری تاثیر مستقیم دارد. نشخوار فکری بر کمرویی تاثیر مستقیم دارد. نشخوار فکری نقش میانجی بین کنترل والدین و کمرویی ایفا می‌کند.

کلیدواژه‌ها: نشخوار فکری، کنترل والدینی، کمرویی، دختران نوجوان

مقدمه

یکی از مشکلات عمده که تأثیر بازدارنده و مهم بر کارآمدی و پویایی جوانان دارد و از شکل‌گیری سالم هویت و نیز شکوفایی استعدادها و قوای فکری و عاطفی در آنان جلوگیری می‌کند، مشکل در برقراری ارتباط اجتماعی در دانش‌آموزان است. عده‌ای از توانایی برقراری ارتباط صحیح با دیگران برخوردار نیستند. با توجه به جمعیت جوان کشور هر ساله تعداد زیادی از جوانان به علت کمرویی قادر به برقراری ارتباط اجتماعی نیستند (گلدفرید و دیوسون، ۲۰۰۰). کمرویی یک پدیده پیچیده و مرکب ذهنی، روانی و اجتماعی است که به دلایل بی‌شمار در طول دوران رشد به تدریج پدیدار می‌شود و با دارو برطرف نمی‌شود. کمرویی اساساً رفتاری اکتسابی و آموخته شده است و برای درمان و برطرف کردن آن باید یادگیری زدایی صورت گیرد و رفتار تازه و مطلوب اجتماعی در فرد فراگیر شود. اگر در مورد رفتار غیراجتماعی این قبیل دانش‌آموزان چاره‌ای اندیشیده نشود فرد دچار استرس‌های شدید شده و احتمالاً خطرناکترین و حادثترین وضع را برای ابتلا به بیماری‌های شدید روانی مانند اسکیزوفرنی و یا افسردگی خواهد داشت (زیمباردو و رادل، ۲۰۰۱).

کمرویی یک مشکل فردی بی‌سر و صداست و چنان شایع گشته که می‌توان آن را یک بیماری اجتماعی نامید؛ زیرا کمرویی موجب اضطراب اجتماعی، هراس اجتماعی، عدم اعتماد به نفس، نداشتن مهارت‌های اجتماعی و عدم سازگاری با جمع می‌شود (زیمباردو، ۲۰۰۱). کمرویی یک ناتوانی و معلولیت فراگیر اجتماعی است. در هر جامعه درصد قابل توجهی از کودکان، نوجوانان و بزرگسالان با این اختلال رفتاری و بازدارنده رشد شخصیت اجتماعی مواجهند. در بسیاری از مواقع، کمرویی، اصلی‌ترین مانع شکوفایی قابلیت‌ها، خلاقیت‌ها و ایفای مسئولیت‌ها است (افروز، ۱۳۹۱) که ممکن است بر کنترل والدینی تأثیر گذار باشد. افراد از کودکی در خلال تعامل با والدین و اعضای خانواده رفتارهایی در ارتباط با شروع و ادامه تعامل با دیگران را یاد می‌گیرند (وست وود، ۲۰۰۷). اینکه چگونه با دیگران رفتار کرده و چطور با مشکلاتی که با آن‌ها روبرو می‌شوند، مواجه گردند (کول، ۲۰۱۶). در واقع مهارت‌هایی اجتماعی، ارتباط با همسالان، حل مسئله، تصمیم‌گیری و... که به آن‌ها اجازه می‌دهد تا روابط اجتماعی مثبت به دیگران را برقرار کنند رایاد بگیرند (کول، ۲۰۱۶). به این ترتیب نقش شیوه‌های والدگری در پرورش مهارت‌های اجتماعی فرزندان را نمی‌تواند نادیده گرفت (کول، ۲۰۱۶). کنترل والدینی به روش‌های فرزند پروری مداخله‌کننده نظیر القای گناه، شرمساری و اضطراب القایی اطلاق می‌گردد (باربر، ۲۰۰۲)؛ که به منظور کنترل فکر، رفتار و احساس فرزندان بکار برده می‌شود (سوننس و همکاران، ۲۰۱۲).

شیوه‌های فرزندپروری و رفتار تربیتی والدین عوامل محیطی بسیار مهمی در شکل‌گیری و رشد ویژگی‌های شخصیتی بویژه در دوران نوجوانی است. این در حالی است که نوجوانی، شخصی به عنوان یک دوره حساس و بحرانی از ویژگی‌های خاصی برخوردار است و هرگونه مشکل و نارسایی و سوء رفتار در این دوره می‌تواند نوجوان را از مسیر پیشرفت و رشد منحرف سازد. کمرویی در این دوره سنی می‌تواند آسیب رسانتر از هر زمان دیگر باشد. کمرویی به عنوان یک عامل خطرناک روانی-اجتماعی می‌تواند به بروز عملکرد ضعیف و آسیب‌زا در موقعیت‌های اجتماعی منتهی گردد (گلدبرگ و اشمیت، ۲۰۰۱). اگرچه ممکن است والدین همیشه نسبت به بکارگیری کنترل هوشیار نباشند و به طور ناخودآگاه آنرا بکار برند،

ولی ناگزیر این روش‌ها همه جنبه‌های زندگی کودکان و نوجوان را جهت موافقت با خواسته‌های والدین از طریق احساسات فشار درونی (شرم، گناه، غرور و اضطراب جدایی) در عملکرد فرزندان نشان می‌دهد (باربر و هرمون، ۲۰۰۲). شواهد نشان می‌دهد که کنترل روان شناختی والدین مانع استقلال و خودمختاری شخصی می‌شود و باعث مشکلاتی درونی شده و یک از این مشکلات کمرویی می‌باشد. به طور کلی فرزندان متعلق به خانواده‌های مستبد (کنترل والدینی زیاد) از مهارت اجتماعی کمتری برخوردارند و افراد کمرویی هستند (یوسفی، ۱۳۹۶).

سال‌های اخیر بررسی الگوهای فکری تفکر در اختلالات هیجانی و بررسی افکار ناخواسته و نقش آن در دوام اختلالات هیجانی مورد توجه پژوهشگران زیادی قرار گرفته است. یکی از انواع افکار ناخواسته در اختلالات هیجانی نشخوار فکری است. این افکار منفعلانه بوده، جنبه تکراری دارند و بر علایم و نتایج متمرکزند و مانع حل مسأله سازگارانه شده به افزایش افکار منفی منتهی می‌شوند (دیویس و نالن هاک سما، ۲۰۰۰) و یکی دیگر عوامل تاثیر گذار بر کمرویی، نشخوار فکری است. نشخوار فکری یک فرایند تفکر کنترل نشده و محدود که اغلب خودارجایی است و یک نشانه افسردگی محسوب می‌گردد (مارچتی و همکاران، ۲۰۱۶). باوجود اهمیت آن، در مورد مکانیسم‌های شناختی آن تحقیقات کمتری انجام شده است. یک مدل مهم در مورد نشخوار فکری، این فرایند را محصول عادت‌های ناسازگار فکری می‌داند (اسمیت و همکاران، ۲۰۱۸)؛ به طوری که نشخوار فکری، همانند ناتاب آوری می‌تواند موجب افزایش اثرات خلق منفی شود (هوشی و همکاران، ۱۳۹۹)؛ اما مهمترین نظریه که به تبیین نشخوارگری ذهنی می‌پردازد، نظریه سبک‌های پاسخ که متعلق به نولن- هوکسیما (۱۹۹۱) است. طبق این دیدگاه، نشخوار ذهنی روی این حقیقت که فرد افسرده است و نشانه‌های افسردگی، علت‌ها، معنا و پیامدها استوار است (شاه حسینی و همکاران، ۲۰۱۶). نشخوار ذهنی عملکرد افراد را مختل می‌کند، خصوصاً زمانی که منابع شناختی مورد نیاز برای انجام یک عملکرد وجود ندارد و یا اینکه زمانی که ذهن، سرگردان غیرعادی و غیرقابل کنترل است، نشخوار ذهنی بیشتر می‌شود (سیلی و همکاران، ۲۰۱۶).

افراد درگیر با افکار نشخواری، کمتر احتمال دارد به راه حل مفید و کارا برای مقابله با مشکلات و وقایع زندگی دست پیدا کنند. نشخوار فکری باعث تفسیرهای تحریف شده از رویدادهای زندگی، بدبینی در مورد رویدادهای مثبت آینده و منجر به راه‌حل‌های ضعیف برای حل مسائل بین فردی می‌گردد (پاپاجورجیو و ولز، ۲۰۰۳). از آنجا که مبتلایان به کمرویی اغلب قبل از رویارویی با موقعیت اجتماعی در جریان و حتی پس از رویارویی به نشخوار فکری پیرامون عدم موفقیت خود و چگونه دیده شدن از دید دیگران پرداخته و همین نشخوارهای فکری باعث تداوم کمرویی در آن‌ها می‌گردد (ولز، ۲۰۱۰). در بحث نقش نشخوار ذهنی در کمرویی، والنز و همکاران در بررسی خود به این نتیجه رسیدند که هر چه میزان استرس و نشخوار ذهنی در دانشجویان بیشتر باشد، میزان کمرویی آن‌ها نیز بالاتر می‌باشد (والنز و همکاران، ۲۰۱۵). همچنین مجدداً را و همکاران در مطالعه‌ای بیان کردند که نشخوار فکری هم به صورت مستقیم و هم از طریق ارتباط طرحواره‌های ناسازگار اولیه به صورت غیرمستقیم بر سطح کمرویی دانش آموزان نقش دارد. روود، مائستاس و نف (۲۰۰۷) معتقدند تمرکز بر خود نمی‌تواند مؤلفه اصلی نشخوار فکری باشد و آنچه نشخوارگری را از شیوه‌های سالم پردازش هیجان متمركز بر خود متمایز می‌کند ارزیابی‌هایی منفی موجود در محتوای نشخوارگری است؛ بنابراین پردازش هیجانات به شیوه متمركز بر خود و فاقد ارزیابی‌های منفی

می‌تواند منجر به بهبود خلق و حفظ بهزیستی روانشناختی افراد شود. نشخوار فکری نیز با مرور مداوم و کمی افکار اضطراب‌انگیز یکی از موانع مهم در مقابل خودتسکینی افراد است و مانع از توقف دور باطل اضطراب در افراد می‌شود و سبب افزایش کمروبی آن‌ها می‌شود؛ اما به هر حال تا زمانی که شناسایی این هیجانات به طور کامل رخ ندهد و با نگاه تسکینی و پذیرا به آن‌ها نگریسته نشود، مشکل حل نخواهد شد. هدف از پژوهش حاضر پاسخ به سؤال زیر بود:

۱. آیا نشخوار فکری بین کنترل والدینی با کمروبی دانش‌آموزان نقش میانجی ایفا می‌کند؟

روش پژوهش

روش تحقیق حاضر توصیفی-پیمایشی از نوع همبستگی است. هدف تحقیق کاربردی و از نظر زمان مقطعی می‌باشد. جامعه آماری، شامل کلیه دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم شهر بجنورد است که در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ مشغول به تحلیل بوده‌اند. به دلیل آنکه پژوهش حاضر از سری مطالعات تحلیل مسیر به شمار می‌آید، جهت برآورد حجم نمونه کافی از روش تعیین حجم نمونه کلاین (۲۰۰۵) استفاده شد. طبق این روش، تعداد سوالات در $\frac{2}{5}$ الی ۵ ضرب می‌شود تا حداقل و حداکثر نمونه تعیین گردد. بنابراین تعداد ۵۶۷ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شد. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تک مرحله‌ای می‌باشد.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه کمروبی استنفورد. متغیر کمروبی با استفاده از پرسشنامه کمروبی استنفورد مورد سنجش قرار می‌گیرد. این مقیاس دارای ۴۰ سوال چهار گزینه‌ای است که در دانشگاه استنفورد ساخته شده است. فرم اصلی این پرسشنامه ۴۴ سوال داشت که پس از هنجاریابی آن در ایران چهار سوال آن حذف گردید و ۴۰ سوال باقی ماند. طریقه نمره‌گذاری در این مقیاس بر اساس طیف لیکرت است که افرادی که نمره کمتر از ۱۰۰ را کسب کرده‌اند، احساس کمروبی کمتری داشته و آن‌های که نمره بالای ۱۰۰ را کسب نموده‌اند، دارای احساس کمروبی زیادی می‌باشند. برای بدست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه، مجموع امتیازات همه سوالات را با هم جمع کنید. این امتیاز دامنه‌ای از ۴۰ تا ۱۶۰ را خواهد داشت. بدیهی است که هر چه نمرات فرد پاسخ‌دهنده بالاتر باشد، بیانگر کمروبی بیشتر وی خواهد بود و برعکس. در پژوهش نادى نجف‌آبادی و همکاران (۱۳۹۲) روایی سازه این پرسشنامه $0/74$ بدست آمد و مورد تایید قرار گرفت و همچنین پایایی پرسشنامه یا قابلیت اعتماد آن با استفاده از روش اندازه‌گیری آلفای کرونباخ محاسبه شد. معمولاً دامنه ضریب اعتماد آلفای کرونباخ از صفر (۰) به معنای عدم پایداری، تا مثبت یک (+۱) به معنای پایایی کامل قرار می‌گیرد و هر چه مقدار بدست آمده به عدد مثبت یک نزدیکتر باشد قابلیت اعتماد پرسشنامه بیشتر می‌شود. آلفای کرونباخ برای پرسشنامه کمروبی استنفورد $0/87$ بدست آمد.

۲. مقیاس منبع کنترل والدینی (PLOC): مقیاس منبع کنترل والدینی توسط لسلو و همکاران (۱۹۸۶) ساخته شده است که از ۴۷ گویه و ۵ خرده مقیاس درجه تأثیر والدینی (۱۰ سوال)، مسئولیت والدینی (۱۰ سوال)، کنترل فرزندان بر زندگی والدین (۷ سوال)، باور والدین به تقدیر و شانس (۱۰

سوال)، کنترل والدین بر رفتار فرزندان (۱۰ سوال) تشکیل شده است که به منظور سنجش منبع کنترل والدینی بکار می‌رود. لسلو و همکاران (۱۹۸۶) در پژوهش خود تایید نمودند که مقیاس منبع کنترل والدینی با ضریب آلفای ۰/۹۲ برای نمره کل و ضریب آلفا برای خرده مقیاس‌ها با دامنه‌ای از ۰/۵۶ تا ۰/۷۷، همسانی درونی بسیار خوب دارد. مقیاس منبع کنترل والدینی با همبستگی در پیش بینی جهت دار با خودکارآمدی کلی، احساس کفایت، مسئولیت، افراط، سخت گیری برای کودک، محدودیت نقش، روایی سازه خوبی دارد. همچنین روایی گروه‌های شناخته شده خوبی دارد که به طور معناداری بین گروه A و B که در بالا توصیف شدند تمایز قائل شد.

۳. پرسشنامه نشخوار فکری: پرسشنامه نشخوار فکری برای سنجش نشخوار فکری توسط نالن هوکسما و مارو (۱۹۹۱) طراحی و تدوین شده است. هدف این پژوهش معرفی نشخوار فکری در چارچوب نظریه سبک‌های پاسخ و پیامدهای آن برای خلق غمگین و اختلال افسردگی بود. این پرسشنامه دارای ۲۲ سوال می‌باشد و نمره گذاری پرسشنامه: از (هرگز، گاهی اوقات، اغلب اوقات، همیشه) می‌باشد. حد پایین نمره=۲۲، حد بالای نمرات=۸۸، نمره بین ۲۲ تا ۳۳ میزان نشخواری فکری پایین است. نمره بین ۳۳ تا ۵۵ میزان نشخواری فکری متوسط و نمره بالاتر از ۵۵ میزان نشخواری فکری بالا است. روایی پرسشنامه از طریق همبسته کردن با پرسشنامه باورهای فراشناختی ۰/۶۵ در سطح ۰/۰۰۱ گزارش شد که روایی مناسبی است. ضریب پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۰ است و ۰/۹۲ و ۰/۸۹ برای ابعاد پاسخ‌های نشخواری و پاسخ‌های منحرف کننده حواس است.

روش اجرا. از میان مدارس متوسط شهر بجنورد چند مدرسه به تصادف انتخاب می‌شود و ان گاه پرسشنامه‌ها در این مدارس توزیع و جمع می‌گردد. روش گردآوری اطلاعات مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی است. مطالعات کتابخانه‌ای، جهت تدوین مبانی، تعاریف و مفاهیم نظری با استفاده از روش اسنادی از منابع کتابخانه‌ای استفاده شد که مهم‌ترین و مفیدترین منبع موتورهای جستجو در اینترنت، بانک‌ها و منابع اطلاعاتی و کتابخانه‌های دانشگاه‌های کشور بوده است و تحقیقات میدانی، به منظور جمع‌آوری اطلاعات مورد نظر و سنجش متغیرهای تحقیق، از پرسشنامه استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم‌افزار spss و AMOS استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌های جمعیت‌شناختی پژوهش حاضر نشان دهنده آن است که نمونه پژوهش از لحاظ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی همگن بوده و هم‌تاسازی صورت گرفته است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

شاخص‌ها	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
کمرویی	۵۶۷	۶۳	۱۵۶	۱۱۵٫۹۱	۹٫۲۰	۰٫۵۶	۰٫۵۶
نشخوار فکری	۵۶۷	۲۰٫۰۰	۷۹٫۰۰	۶۰٫۲۵۰۴	۱۲٫۱۶۰۴۷	-۰٫۷۵۷	۰٫۳۵۴
بازتاب	۵۶۷	۵٫۰۰	۲۰٫۰۰	۱۵٫۲۸۷۵	۳٫۶۸۵۰۷	-۰٫۶۱۸	-۰٫۳۲۶
فکر	۵۶۷	۵٫۰۰	۲۰٫۰۰	۱۴٫۹۴۵۲	۳٫۵۷۱۴۱	-۰٫۸۹۶	۰٫۱۲۷
افسردگی	۵۶۷	۱۰٫۰۰	۳۹٫۰۰	۳۰٫۰۱۷۶	۵٫۷۱۶۴۸	-۰٫۶۰۳	۰٫۴۲۸

کنترل والدین	۵۶۷	۹۱۰۰	۲۳۰۰۰	۱۶۳۰۲۳	۳۱۰۰۳	-۰۲۴۴	-۰۵۶۳

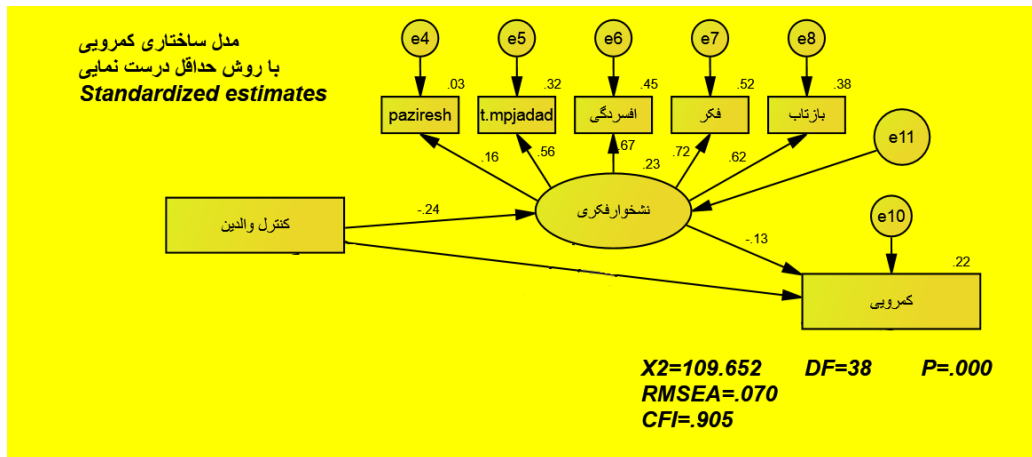
جدول ۱ شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. با توجه به میانگین نمره کمرویی (بالای ۱۰۰)، می‌توان گفت کمرویی دانش‌آموزان بالا است. همچنین با توجه به این که مقدار کجی و کشیدگی بین ۲- تا ۲+ می‌باشد، لذا توزیع نمرات در این متغیر نرمال می‌باشد. با توجه به میانگین نمرات کل نشخوار فکری دانش‌آموزان می‌توان گفت نشخوار فکری آنها بالا است. از طرف دیگر با توجه به میانگین نمرات خرده‌آزمون‌های نشخوار فکری، بیشترین میانگین مربوط به افسردگی و کمترین آن مربوط به فکر فرو رفتن است. همچنین با توجه به این که مقدار کجی و کشیدگی در هر سه بعد بین ۲- تا ۲+ می‌باشد، لذا توزیع نمرات در این متغیر نرمال می‌باشد. با توجه به میانگین نمرات کنترل والدین دانش‌آموزان می‌توان گفت کنترل والدینی آنها پایین است. همچنین با توجه به این که مقدار کجی و کشیدگی در هر چهار بعد بین ۲- تا ۲+ می‌باشد، لذا توزیع نمرات در این متغیر نرمال می‌باشد. برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها، صرف گزارش کردن نرمال تک متغیره کافی نیست (کجی و کشیدگی) چرا که عدم نقض نرمال بودن تک متغیره لزوماً به معنای عدم نقض نرمال بودن چند متغیره نیست. برای بررسی نرمال بودن چند متغیره توزیع داده‌ها، از ضریب ماردیا استفاده شد که با توجه به مقدار به دست آمده (۲/۰۷۳) که کم‌تر از نسبت بحرانی است می‌توان نتیجه گرفت که داده‌ها از توزیع طبیعی برخوردار است.

جدول ۲. ماتریس همبستگی ساده بین متغیرهای تحقیق

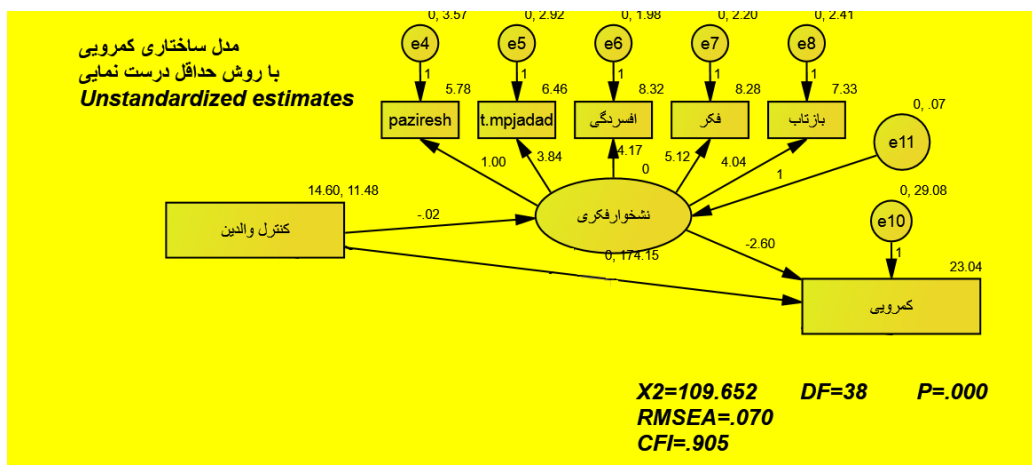
متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
کمرویی	۱							
کنترل والدین	۰.۱۸*	۱						
نهانکاری	-۰.۱۴*	-۰.۰۳	۱					
سازشکاری	-۰.۱۴*	-۰.۰۵	-۰.۰۰۳	۱				
تحمل	-۰.۲۹*	-۰.۰۶	۰.۱۳*	۰.۵۴*	۱			
بازتاب	۰.۷۵*	۰.۰۹	-۰.۱۱*	-۰.۱۲*	-۰.۲۶*	۱		
فکر	۰.۷۴*	۰.۲۱*	-۰.۱۴*	-۰.۱۳*	-۰.۲۸*	۰.۳۵*	۱	
افسردگی	۰.۷۹*	۰.۱۲*	-۰.۰۸	-۰.۰۹	-۰.۱۵*	۰.۴۳*	۰.۳۶*	۱

* همبستگی بین متغیرها معنادار می‌باشد.

در جدول فوق روابط همبستگی میان متغیرها نشان داده شده است. در مدل مفهومی (فرضی) پژوهش، نشخوار فکری و کمرویی متغیرهای درون‌زای مدل که واریانس آنها توسط متغیرهای درون‌مدل تبیین می‌شود و متغیر کنترل والدین، متغیر برون‌زای مدل بودند و واریانس آن‌ها توسط متغیرهای بیرون‌زای مدل که برای پژوهشگر ناشناخته بودند، تبیین می‌شوند.

شکل ۱. مدل ساختاری کمرویی بر اساس ضرایب استاندارد

شکل ۲. مدل ساختاری کمرویی بر اساس ضرایب غیراستاندارد

برای آزمون مدل ساختاری از شاخص‌هایی که گیفن و همکاران^۱ (۲۰۰۰) مطرح نموده‌اند، استفاده شد. این شاخص‌ها شامل موارد زیر هستند. χ^2/df که مقادیر کمتر از ۳ قابل پذیرش هستند، شاخص نیکویی برازش^۲ (GFI)، شاخص برازش تطبیقی^۳ (CFI) که مقادیر بیشتر از ۰/۹ نشانگر برازش مناسب الگوی هستند، شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته^۴ (PCFI) که مقادیر بیشتر از ۰/۶ قابل قبول هستند، شاخص برازش ایجاز^۵ (PNFI) که مقادیر بیشتر از ۰/۶ نشانگر برازش مناسب الگوی هستند و مجذور میانگین مربعات خطای تقریب^۶ (RMSEA) که مقادیر کمتر از ۰/۰۸ نشانگر برازش مناسب الگو هستند.

1. Geffen et al
2. Goodness of Fit Index
3. Comparative Fit Index
4. Adjusted Goodness of Fit Index
5. Parsimony Fit Index
6. Root Mean Square Error of Approximation

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل مفهومی اولیه تحقیق

مدل	$\chi^2/d.f$	GFI	PCFI	CFI	PNFI	RMSEA
حد پذیرش	قابل کمتر از ۳	بیشتر از ۰/۹۰	بیشتر از ۰/۶۰	بیشتر از ۰/۹۰	بیشتر از ۰/۶۰	کمتر از ۰/۰۸
مدل آزمون شده	۲/۸۸	۰/۹۲	۰/۶۳	۰/۹۱	۰/۶۰	۰/۰۷

با توجه به جدول (۳) شاخص مجذور خی دو بر درجه آزادی برای مدل آزمون شده، ۲/۸۸ بدست آمد که کمتر از حد قابل قبول ۳ می‌باشد. شاخص‌های GFI و CFI نیز به ترتیب ۰/۹۲ و ۰/۹۱ بدست آمد که بیشتر از حد ۰/۹۰ می‌باشند. شاخص PNFI نیز ۰/۶۰ بدست آمد که برابر با حد مجاز آن ۰/۶۰ می‌باشد. شاخص RMSEA نیز برای مدل آزمون شده ۰/۰۷ بدست آمد که کمتر از حد قابل قبول آن یعنی ۰/۰۸ می‌باشد. این نتایج نشان می‌دهند که تمام شاخص‌های مدل تدوین شده تحقیق، در دامنه مطلوب قرار دارند. در حالت کلی شاخص‌های برازش، در دامنه‌های مورد قبول می‌باشند. با توجه به این مطالب، مدل ساختاری تحقیق دارای برازش می‌باشد.

جدول ۴. نتایج مدل یابی معادلات ساختاری مربوط به اثرات مستقیم کنترل والدین

متغیر	ضریب	مسیر ضریب	مسیر	خطای استاندارد	آماره	سطح معنی داری
	(استاندارد نشده)	(استاندارد شده)	بر آورد	بحرانی		
کنترل والدین بر کمروبی	۰/۱۴	۰/۰۸	۰/۰۸	۱/۵۵		۰/۱۲
نشخوار فکری بر کمروبی	-۲/۶	-۰/۱۳	۱/۵۸	-۱/۶۵		۰/۱۰
کنترل والدین بر نشخوار فکری	-۰/۰۲	-۰/۲۴	۰/۰۰۹	-۲/۳۵		۰/۰۲

با توجه به جدول فوق کنترل والدین بر کمروبی دارای ضریب تاثیر ۰/۰۸ (استاندارد شده) می‌باشد که آماره بحرانی مربوط به اثر مستقیم کنترل والدین بر کمروبی (۱/۵۵) مثبت و در سطح ۰/۰۵ معنی دار نمی‌باشد. چون سطح معناداری آن از ۰/۰۵ بیشتر است. لذا با ۹۵ درصد اطمینان فرضیه تحقیقی رد می‌شود. یعنی کنترل والدین بر کمروبی تاثیر مستقیم ندارد. کنترل والدین بر نشخوار فکری دارای ضریب تاثیر ۰/۲۴- (استاندارد شده) می‌باشد که آماره بحرانی مربوط به اثر مستقیم کنترل والدین بر نشخوار فکری (۲/۳۵-) منفی و در سطح ۰/۰۱ معنی دار می‌باشد. چون سطح معناداری آن از ۰/۰۱ کمتر است لذا با ۹۹ درصد اطمینان فرضیه تحقیقی تایید می‌شود. یعنی کنترل والدین بر نشخوار فکری تاثیر مستقیم دارد. نشخوار فکری بر کمروبی دارای ضریب تاثیر ۰/۱۳- (استاندارد شده) می‌باشد که آماره بحرانی مربوط به اثر مستقیم نشخوار فکری بر کمروبی (۱/۶۵-) منفی و در سطح ۰/۰۵ معنی دار نمی‌باشد. چون سطح

معناداری آن از ۰/۰۵ بیشتر است. لذا با ۹۵ درصد اطمینان فرضیه تحقیقی رد می‌شود. یعنی نشخوار فکری بر کمروبی تاثیر مستقیم ندارد.

جدول ۵. اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل

مسیر	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل
کنترل والدین	استاندارد	غیراستاندارد	استاندارد
بر کمروبی	۰/۰۸	۰/۱۴	۰/۲۹

با توجه به نتایج جدول فوق، اثر مستقیم کنترل والدین بر کمروبی (۰/۰۸) از نظر آماری معنادار نمی‌باشد و اثر غیر مستقیم استاندارد کنترل والدین (۰/۰۸) بر کمروبی در سطح ۰/۰۵ معنادار می‌باشد. چون مقدار بوت استاراپ حداقل ۰,۰۴ و حداکثر ۰,۱۴ می‌باشد. لذا با ۹۵ درصد اطمینان فرضیه تحقیقی تایید می‌شود یعنی می‌توان نتیجه گرفت که نشخوار فکری نقش میانجی بین کنترل والدین و کمروبی ایفا می‌کند.

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی نشخوار فکری بین کنترل والدینی با کمروبی دانش آموزان بود. مدل علی کمروبی دانش آموزان بر اساس کنترل والدین با نقش میانجی نشخوار فکری دارای برآزش مناسب می‌باشد. نتایج نشان می‌دهند که تمام شاخص‌های مدل تدوین شده تحقیق، در دامنه مطلوب قرار دارند. در حالت کلی شاخص‌های برآزش، در دامنه‌های مورد قبول می‌باشند طبق نتایج حاصل از پژوهش کنترل والدین بر خود انتقادی تاثیر مستقیم دارد. قیصری (۱۴۰۰) شان داد که به طور کلی میان سبک‌های فرزندپروری ادراک شده و خودانتقادی دانشجویان در سطح اطمینان ۹۹٪ رابطه معنادار وجود دارد. این یافته همسو با نتایج مطالعات سالاری، کارشکی و عبد خدایی (۱۳۹۲) و کورش نیا و لطیفیان (۱۳۹۰) است. این یافته هم جهت با پژوهش‌های روزن باوم و همکاران (۱۹۹۱) و مایلز و رابین (۱۹۹۸) نیست. در تبیین این یافته میتوان اضافه کرد که کنترل والدین روی فرزندان مخصوص نوجوانان مانعی بسیار بزرگ در جهت رسیدن به این هدف است اما در جامعه و خانواده ایرانی شاید وجود خانواده هابه عنوان کنترلگر تا حدود زیادی پذیرفته شده باشد طبق نتایج حاصل از پژوهش کنترل والدین برنشخوار فکری تاثیر مستقیم دارد. نتایج تحقیقات اولیهای که در مورد ارتباط میان شیوه‌های فرزندپروری والدین با علایم وسواسی- اجباری و افکار اضطرابی انجام شده است، به صورت ناهماهنگ است. در این زمینه همسو با نتایج پژوهش حاضر آلسون و همکاران (۲۰۰۴) سیفی گندمانی و همکاران (۲۰۰۹) فرضی گلفازنی و همکاران (۲۰۰۳) همسو با نتایج پژوهش حاضر در مطالعه‌ای یافتند که مادران کودکان عادی در مقایسه با والدین کودکان دارای افسردگی، اضطراب، وسواس- اجباری، سبک والدینی مقتدرانه داشتند) نتایج پژوهش حسن پور (۲۰۰۰) لیوی (۱۹۴۳) نیز همسو با نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین اضطراب

دانش آموزانی که مادران سختگیر دارند با دانش آموزانی که مادرانی قاطع و اطمینان بخش دارند تفاوت معناداری وجود دارد.

در تبیین این یافته باید بیان کرد که محبت و پاسخگویی والدین به عنوان قابل اعتمادترین منابع عاطفی و اجتماعی، تأثیرات مفید و مطلوبی بر قابلیت چنین اثراتی ناشی از حس کفایت و شایستگی است که از طریق رفتار والدین به فرزندان انتقال داده شود و نتیجه نهایی آن میتواند پرورش فرزندان با توانایی و سلامت روانی بالا و نشخوار فکری پایین باشد. طبق نتایج حاصل از پژوهش نشخوار فکری بر کمرویی تأثیر مستقیم ندارد. نشخوار فکری به عنوان افکاری مقاوم و عودکننده تعریف می‌شود که گرد یک موضوع معمول دور می‌زند (شریعتی و کریمی، ۱۳۹۹). تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات نتایج تحقیق نودهی و حسین آبادی، (۱۳۹۸) و حمیدی (۱۳۹۹) همسو نمی‌باشد و دلیل این عامل می‌تواند به دوره سنی دانش آموزان اشاره کرد که در اوج غرور و هیجان هستند و این عامل تا حدودی می‌تواند از کمرویی دانش آموزان بکاهد. طبق نتایج حاصل از پژوهش نشخوار فکری نقش میانجی بین کنترل والدین و کمرویی ایفا می‌کند. نشخوار فکری مجموعه‌ای از افکار منفعلانه هست که جنبه تکراری دارد و بر علل و نتایج علائم متمرکزند و مانع حل سازگارانه شده و افکار منفی را افزایش می‌دهند (شفیعی و همکاران، ۱۳۹۶). نتایج مطالعه گلدومن و همکاران (۲۰۰۰) نیز نشان داد که میزان افسردگی و اضطراب پایین در ارتباط با داشتن والدین مقتدر است. گلفازنی و همکاران (۲۰۰۳) همسو با نتایج پژوهش حاضر در مطالعه‌ای یافتند که مادران کودکان عادی در مقایسه با والدین کودکان دارای افسردگی، اضطراب، وسواس- اجباری، سبک والدینی مقتدرانه داشتند. نتایج تحقیق حمیدی (۱۳۹۹) نشان داد بین نشخوار فکری و عزت نفس و به طبع آن کمرویی رابطه وجود دارد. در تبیین فرضیه پژوهش می‌توان بیان داشت کنترل والدینی به تنهایی، کمرویی دانش آموزان را تحت تاثیر قرار نمی‌دهد اما هنگامی که دانش آموزان نشخوار فکری داشته باشند و کنترل والدینی نیز در این راستا همسو باشد می‌توان کمرویی دانش آموزان را رقم بزند و دانش آموزان با خاطر درگیری ذهنی و افکار منفی که نسبت به خود و موقعیت خود و احساس نارضایتی از خود دارند و از سویی والدین به او سخت می‌گیرند و تحت سلطه والدین باشد، نتیجه اش کمرویی را برای دانش آموز رقم می‌زند.

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند. پس از اتمام پژوهش گروه گواه نیز تحت مداخله قرار گرفتند.

سپاسگزاری

نویسندگان پژوهش حاضر بر خود لازم دانستند که از کلیه افرادی که در پژوهش شرکت نمودند، کمال تشکر و سپاس خود را ابراز نماید.

مشارکت نویسندگان

نویسنده این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش-نویس، ویراستاری و نهایی‌سازی نقش داشت.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- افروز، غلامعلی، نوایی نژاد، شکوه، و احمدی، علیرضا. (۱۳۹۳) پرسش‌های امروز جوانان: افسردگی، تشویش و دلهره، کمرویی، پرخاشگری. تهران: موسسه فرهنگی مدرسه برهان.
- حمیدی، اشرف سادات. (۱۳۹۹). بررسی تاثیر آموزش‌های فراشناختی بر نشخوار فکری و عزت نفس دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه، هفتمین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، مشاوره و علوم تربیتی.
- شریعتی، سمیرا، و کریمی، بهروز. (۱۳۹۹). تاثیر آموزش تکنیک‌های ذهن آگاهی بر شادکامی، بهزیستی ذهنی و نشخوار فکری دختران مجرد. *خانواده درمانی کاربردی*، ۱(۱): ۱۲۵-۱۴۷
- شفیعی، حسن، زارع، حسین، و علی پور، احمد. (۱۳۹۶). ساخت و اعتبار یابی برنامه رایانه‌ای درمان اصلاح سوگیری توجه برای اختلال اضطراب اجتماعی. *تازه‌های علوم شناختی*. ۱۹(۲)، ۱۹-۲۹.
- هوشی، نگین، خدابخشی کولایی، آناهیتا، و فلسفی نژاد، محمدرضا. (۱۳۹۹). اثربخشی مشاوره گروهی مبتنی بر ذهن آگاهی بر کیفیت خواب و نشخوار فکری سالمندان سنجش و پژوهش در مشاوره کاربردی، ۲(۱): ۳۵-۵۱. [۱۰.۵۲۵۴۷/jarcp.۱.۳۵](https://doi.org/10.52547/jarcp.1.35)

References

- Afrooz, G. A., Navabinejad, S., & Ahmadi, A. (2014) Questions of today's youth: depression, anxiety and fear, shyness, aggression. Tehran: Burhan School Cultural Institute. (In Persian)
- Alonso P, Menchon JM, Mataix-Cols D, Pifarre J, Urretavizcaya M, Crespo JM, et al. Perceived parentalrearing style in obsessive-compulsive disorder: relation to symptom dimensions. *Psychiatry Res* 2004; 127(3):267-78
- Hamidi, A. (2020). Investigating the impact of metacognitive training on rumination and self-esteem of female high school students, 7th International Conference on Psychology, Counseling and Educational Sciences. (In Persian)
- Hoshi N, Kjudabakhshi Kolaei A, Falsafinejad M. (2020). The Effectiveness of Mindfulness-Based Group Counseling on Sleep Quality and Rumination in Older People. *Journal of Assessment and Research in Applied Counseling*. 2(1), 35-51. doi:[10.52547/jarcp.2.1.35](https://doi.org/10.52547/jarcp.2.1.35) (In Persian)
- Kealy, B.T. Holland, J. & Watson, M. (2005). Preliminary evidence on the association between critical thinking and performance in principals of accounting. *Issues in Accounting Education*, 20(1): 33-49
- Shafiei, H., Zare, H., & Alipour, A. (2017). Construction and validation of a computerized treatment program for correction of attentional bias for social anxiety disorder. *Cognitive science news*. 19(2), 19-29. (In Persian)

- Shariyati, S., & Karimi, B. (2020). The effect of teaching mindfulness techniques on happiness, mental well-being and rumination of single girls. *Journal of Applied Family Therapy, 1*(1), 125-147. doi: 10.22034/aftj.2020.111429 (In Persian)
- Wells, A. & Matthews, G. (2002). Modeling cognition in emotional disorder: TheSREF model. *Behavior Research and Therapy, 34*, 881-888
- Wells, A. (2000). *Depressive rumination: Nature, theory, and treatment* (pp.107-124). New York: Wiley

***

پرسشنامه نشخوار فکری

همیشه	اغلب اوقات	گاهی اوقات	هرگز
			۱- فکر میکنید که چقدر احساس تنهایی می‌کنید.
			۲- فکر می‌کنید اگر در همین حالت باقی بمانید نمی‌توانید وظایفتان را انجام دهید.
			۳- فکر می‌کنید احساس دردمندی و خستگی می‌کنید.
			۴- فکر می‌کنید که چقدر تمرکز کردن دشوار است.
			۵- فکر می‌کنید که من چکار کرده‌ام که به این حالت دچار شده‌ام.
			۶- فکر می‌کنید چقدر بی‌حوصله و بی‌انگیزه‌اید.
			۷- با بررسی وقایع اخیر سعی می‌کنید بفهمید چرا افسرده‌اید.
			۸- فکر می‌کنید که چرا نسبت به همه چیز بی‌تفاوت شده‌ام.
			۹- فکر می‌کنید که چرا دیگر نمی‌توانید ادامه دهید.
			۱۰- فکر می‌کنید که چرا اغلب به مسائل اینگونه واکنش نشان می‌دهم.
			۱۱- فکر می‌کنید که چرا اینقدر از دست خودتان عصبانی هستید.
			۱۲- با خود خلوت کنید تا برای این احساسات خود دلیل پیدا کنید
			۱۳- افکارتان را یادداشت و آنها را بررسی می‌کنید.
			۱۴- به اوضاع اخیر فکر می‌کنید که‌ای کاش اوضاع بهتر از این بود.
			۱۵- فکر می‌کنید اگر نتوانید جلوی احساساتتان را بگیرید دیگر قادر به تمرکز نخواهید بود
			۱۶- به این فکر کنید که چرا مشکلاتی دارم که دیگران ندارند
			۱۷- فکر می‌کنید که چرا نمی‌توانم بهتر از عهده‌ی اداره کردن امور برایم.
			۱۸- فکر می‌کنید که چقدر غمگین هستید.
			۱۹- به همه‌ی نقاط ضعف، شکست‌ها، کاستی‌ها و اشتباهات خود فکر می‌کنید
			۲۰- فکر میکنید که چرا آنقدر سرحال نیستید که بتوانید کاری انجام دهید
			۲۱- سعی می‌کنید شخصیت خود را بررسی کنید تا بفهمید که چرا افسرده‌اید.
			۲۲- تنهایی به جایی می‌روید که بتوانید در مورد احساساتتان فکر کنید.

**

مقیاس کمروبی استنفورد

همیشه	بیشتر اوقات	گاهی اوقات	هرگز	گویه
				۱. از اینکه از طرف دیگران مورد بی‌توجهی قرار بگیرد، نگران است.
				۲. در بیشتر مکان‌ها متوجه خود هست.

۳. اگر به فردی علاقمند شود احساساتش را...	به راحتی با اکراه بیان می‌کند	بیان نمی‌کند	خلاف آنچه هست بیان می‌کند
۴. نگران این است که چگونه کارها را انجام دهد.			
۵. خود را تحقیر و سرزنش می‌کند.			
۶. نگران آن است که تاثیر روانی خوبی بر دیگران بگذارد.			
۷. ترجیح می‌دهد تنها باشد.			
۸. در ایجاد ارتباط اجتماعی...	کاملاً موفق است	نسبتاً موفق است	کاملاً ناموفق است
۹. فعالیت‌های اجتماعی را بر فعالیت‌های غیراجتماعی ترجیح می‌دهد.			
۱۰. در روابط اجتماعی احساس بی‌کفایتی می‌کند.			
۱۱. در شروع روابط اجتماعی پیشقدم است.			
۱۲. در موقعیت‌هایی که باید از حق خود دفاع کند به دلیل کمرویی نتوانسته دفاع کند.			
۱۳. در موقعیت‌هایی که ادعا، نظر و شکایتی نسبت به کسی دارد...	به راحتی بیان می‌کند	به سختی بیان می‌کند	از دیگران از بیان آن صرف‌نظر می‌کند
۱۴. در حضور جمع دچار آشفتگی و دستپاچگی می‌شود.			
۱۵. در حین صحبت با مخاطب ارتباط چشمی برقرار می‌کند.			
۱۶. در برخورد با جمع چهره‌اش سرخ می‌شود.			
۱۷. در برخورد با جمع شدت ضربان قلبش افزایش پیدا می‌کند.			
۱۸. در برخورد با جمع اندام‌هایش می‌لرزد.			
۱۹. در مورد خود خیالبافی می‌کند.			
۲۰. در گروه‌های اجتماعی از اینکه با صدای بلند صحبت کند ناتوان است.			
۲۱. در گفتگوها و روابط اجتماعی دچار لکنت زبان می‌شود.			
۲۲. در روابط اجتماعی سعی می‌کند از موقعیت فرار کند.			
۲۳. نظر دیگران در مورد نحوه انجام کار برایش...	بسیار مهم است	نسبتاً مهم است	کمی مهم است
۲۴. در مقایسه با همسالان خود را... می‌داند.	در همه جوانب برتر	در برخی جوانب برتر	کمتر از آنها
۲۵. نسبت به کسانی که نسبت به او بی‌توجهی می‌کنند...	نفرت دارد	احساس خودکم‌بینی می‌کند	کمی حساس است
۲۶. هرگاه تجربه بدی برایش رخ می‌دهد...	خود را مقصر می‌داند	دیگران را مقصر می‌داند	هم خود و نه دیگران را مقصر می‌داند
۲۷. کمرویی مشکل جدی برایش بوجود آورده است.			
۲۸. خود را با دیگران مقایسه می‌کند.			
۲۹. دوستان یا معلمان وی را آدم ساکتی می‌دانند.			

۳۰. تلقین‌پذیر است و سخنان دیگران را خیلی زود می‌پذیرد.

۳۱. از اینکه نظر مثبتی نسبت به وی نداشته باشند...

فوق‌العاد	نسبتاً	کمی	اصلاً
ه ناراحت	ناراحت	ناراحت	ناراحت
می‌شود	می‌شود	می‌شود	نمی‌شود

۳۲. در بازی‌های گروهی انتظار دارد دیگران وی را به بازی دعوت کنند.

۳۳. وقتی پرسشی از وی می‌شود و پاسخ آن را می‌داند، جواب نمی‌دهد.

۳۴. در کلاس درس یا گروه‌های اجتماعی ترجیح می‌دهد در انتهای کلاس بنشیند.

۳۵. از اینکه عقیده یا کار جدید را پیشنهاد کند، می‌ترسد.

۳۶. هر دستوری که از جانب دیگران داده شود، اطاعت می‌کند.

۳۷. وقتی احساس خجالت کند، می‌توان آن را از سایرین بپوشاند.

۳۸. در تنهایی احساس خجالت می‌کند.

۳۹. بر عقیده خود پافشاری می‌کند.

۴۰. کدام عبارت درباره وی صدق می‌کند.

همیشه	بیشتر	گاهی	هیچ‌وقت
غمگین	اوقات	اوقات	غمگین
است	غمگین	غمگین	نیست
	است	است	

Investigating the mediating role of rumination between parental control and shyness in adolescent girls

Ameneh. Hassanpour¹, *Ebrahim. Alizadeh Mousavi*^{2*} & Mohammad. Mohammadipour³

Abstract

Aim: The purpose of the research is to Investigating the mediating role of rumination between parental control and shyness in adolescent girls. **Method:** The current research method is descriptive-survey of correlation type. The purpose of the research is applied and cross-sectional in terms of time. The statistical population includes all female secondary school students of Bojnord city who were engaged in the analysis in the academic year of 2014-2016. In order to estimate the sufficient sample size, Klein's (2005) sample size determination method was used, and 567 people were selected as the sample size. The sampling method is a single-stage cluster. In order to collect the desired information and measure the research variables, Hoeksma and Maro (1991) Rumination Questionnaire, Leslie et al.'s (1986) Parental Control (PLOC) and Stanford Shyness Questionnaire were used. SPSS and AMOS software were used to analyze the data. **Results:** According to the results, the causal model of students' shyness based on parental control with the mediating role of rumination has a suitable fit. **Conclusion:** parental control has a direct effect on self-criticism. Parental control has a direct effect on shyness. Parental control has a direct effect on rumination. Rumination has a direct effect on modesty. Rumination plays a mediating role between parental control and shyness.

Keywords: rumination, parental control, shyness, adolescent girls.

1. PhD student, Department of Psychology, Bojnord Branch, Islamic Azad University, Bojnord, Iran

2. ***Corresponding author:** Assistant Professor, Department of Psychology, Qochan Branch, Islamic Azad University, Qochan, Iran

Email: iauqalizade@gmail.com

3. Associate Professor, Department of Psychology, Qochan Branch, Islamic Azad University, Qochan, Iran